

mimikrijo sloga, za katerega smemo domnevati, da ni čisto »pravi« Švabičev.

Marijan Zlobec

SPREHOD PO JUGOSLOVANSKIH IN TUJIH REVIJAH

Beograjska Književna reč, številka 201, prinaša enajst pesmi Vena Tauferja z naslovom (po eni od njih) *Mrtvaška kost*. Pesmi je prevedel Josip Osti. Kar pet zapisov je posvečenih primeru Golubnjača (skupina študentov beograjske fakultete za dramsko umetnost, Spomenka Deretić, Vida Ognjenović, Borka Pavičević in avtorji ter izvajalci predstave Golubnjača.) Vsi po vrsti so apologije tej uprizoritvi. Čez dve časopisni strani se vleče zapis prof. dr. Milana Kangrga ob ponovni izvolitvi dr. Stipeta Šuvarja za rednega profesorja filozofske fakultete v Zagrebu. Temu je dodano spremno pismo, v katerem se Milan Kangrga ob drugem poskusu, da bi izvolili Šuvarja za rednega profesorja, med drugim čudi, kako da »tega človeka ni niti malo sram, ko se vsiljivo rine na fakulteto, ki mu je že dvakrat dala vedeti, da ga ne želi imeti v svojih vrstah«. V obrazložitvi s številnimi točkami pa med drugim beremo, kako je Stipe Šuvar reagiral na to, da ga na tej ustanovi ne marajo. Kakor je razvidno iz Šuvarjevega vedenja, piše Kangrga, je bil ob glasovanju v fakultetnem svetu, zaradi česar je verjetno prišlo do ponovne, z razsodništvom zahtevane volitve, poudarek na tem, da naj bi v svetu ne razpravljali o predlogu komisije, ki so ga podpisali prof. dr. Milan Prelog kot predsednik in prof. dr. Zdravko Mlinar ter prof. dr. Srdjan Vrcan kot člana. Vendar pa se baje ni dalo ugotoviti, kdo je pravzaprav Šuvarja ponovno predlagal. Prelog in Vrcan po Kangrgovem dokazovanju tega nista mogla storiti. Ostaja še, piše Kangr-

ga, slovenski sociolog prof. dr. Zdravko Mlinar kot drugi podpisani član komisije in bi bilo zdaj vsekakor čudno, če bi kdo hotel trditi, kako profesor Mlinar piše poročilo v Šuvarjevem zvodenelem, dolgočasnem, sivem slogu od začetka do konca, in sicer v hrvaškem jeziku. V nadaljnjem Kangrga dokazuje, da je Stipe Šuvar kar sam napisal predlog za svojo izvolitev za rednega profesorja in to utemeljuje z vrsto primerov in okoliščin. — Ustavimo se še pri pisanju Marije Mitrovičeve o dveh zbornikih, posvečenih Dušanu Pirjevcu. Mitrovičeva med drugim piše:

»Pet let po smrti literarnega teoretika, filozofa, profesorja primerjalne književnosti ljubljanske univerze Dušana Pirjevca, sta izšli dve knjigi v dveh različnih okoljih in obe posvečeni spominu na tega zaživa cenjenega misleca, ki pa so mu tudi nasprotovali in ki je bil priljubljen tudi zunaj svojega ožjega okolja, a bil hkrati uradno nepriznan. Mihajlo Burić in Ivan Urbančič sta uredila zbornik, ki ima naslov *Mišljenje na koncu filozofije / Mišljenje na kraju filozofije / Des Denken am Ende der Philosophie*. Ta trojezični zbornik je izšel v okviru samostojnih izdaj Slobodana Maršića v Beogradu. V zbirki Znamenja, ki izhaja pri založbi Obzorja, pa je izšel *Pirjevčev zbornik*, ki ga je uredil Tine Hribar.

Zbornik *Mišljenje na koncu filozofije* ima, bi rekli, mednarodni pomen, v njem so objavljeni teksti vrste jugoslovanskih in nekaterih nemških avtorjev. Prispevki so objavljeni v jeziku, v katerem so bili napisani (srbohrvaščini, slovenščini ali nemščini), kratek resumé vsakega dela pa je potem preveden še v druga dva jezika. Na koncu knjige je kratka biografija in bibliografija del Dušana Pirjevca, ki ju je sestavila Nedeljka Pirjavec...

... Oba zbornika, posvečena Dušanu Pirjevcu, sta prinesla tekste prav

tistih filozofov in mislecev, ki so opustili dogmatske, šolske teme in načine razmišljanja in ki vztrajno in dosledno iščejo vedno nove resnice. In tako sami zares nadaljujejo po poti, po kateri je šel tudi Pirjevec — celo tedaj, ko zanikujejo resnice, do katerih je prišel ...

... Prispevki, objavljeni v *Mišljenju na koncu filozofije*, in *Pirjevčevem zborniku*, najbolje potrjujejo, da so Pirjevčeva razmišljanja o poeziji in umetnosti, zgodovini in narodu, partizanskem duhu, tehniki, znanosti, romanu, marksizmu, strukturalizmu, humanizmu, smrti, dejavni ljubezni, Bogu ... široko in globoko odmevala, da so spodbudila in sprožila nova iskanja; tudi kadar se rezultati bistveno razlikujejo, združuje te mislece isti žar, s katerim se lotevajo posameznih vprašanj.

*

V 48. številki celovškega Koroškega mladja se s poezijo oglašajo Fabijan Hafner (prvič), Matjaž Kropivnik, Maja Haderlap, Jožica Čertov, Jože Nedved in drugi. Drama Matjaža Kmecla *Muhasti bratje*, ki so jo po radijski igri uprizorili v Stalnem slovenskem gledališču v Trstu, je predstavljena z odlomkom iz prvega dejanja. Kot gostje se v Mladju predstavljajo: Alfred Gulden s pesmijo *Meja* in s prozo *Opomba k »malemu vsakdanjemu fašizmu«*, Ursula Adam, ki v intervjuju utemeljuje zakaj njeno pripovedništvo ne išče tem, in Franz Kain z esejem *O tveganosti pisanja zgodb*. Dr. Erik Adam je prispeval ogorčen zapis ob prenovitvi kolodvora v Ledincah, kjer so nekdanje dvojezične napise gladko zbrisali. Pospremil ga je s pesmijo *Nekrolog kolodvoru v Ledincah/Ledenitzen*. Zanimivo je razmišljanje Rudija Benetika, v katerem skuša utemeljiti, da je Ivan Grohar v nekaterih svojih slikah ne le impresi-

onist, ampak hkrati tudi globok simbolist.

*

Še lanska 10. številka reških Dometov prinaša pripoved Milana Rakovca *Riva in drugi* iz časa, ko je bila Istra osvobojena. Z naslovom *Zrcalo* objavlja Sonja Krstanović šest pesmi z dodanim slovarčkom ljudskih izrazov. Petar Strčić piše o aktualnih problemih arhivske službe na Hrvaškem.

*

Enajsta številka reških Dometov prinaša med drugim več raziskav iz renesančnega obdobja na Jadranu. Tako piše Darinko Munič o preteklosti Kastava, Ivo Babić je prispeval članek o renesanci v Trogiru, Kruno Prijatelj pa piše o splitski slikarski dediščini iz XV. in XVI. stoletja.

*

Dvojna številka puljskega časopisa Istra (5—6) prinaša med drugim odmev na stopetdesetletnico Levstikovega rojstva. T. A. ob tej priložnosti piše tudi o nekaterih Levstikovih stikih z Vukom Stefanovićem Karadžićem in o tem, kako je obiskal Istro na povabilo kaplana v Velikih Munah. Ta mu je namreč pisal, da je Istra prava zakladnica za jezikoslovca, in Levstik je med tem, ko je bival v Istri, marljivo zbiral in popisoval ne le besede, ampak tudi vse drugo, kar se mu je zdelo zanimivo (običaje, nošo). Enajst *Zgodb o dečkih* objavlja Stjepan Vukušić, Miroslav Sinčić pa je prispeval pripoved *Cesta*.

*

Dvanajsta številka časopisa Socijalistička Čehoslovačka, ki izhaja v Beogradu, prinaša med drugim članek dr. Ljubomira Oliva o zvezah češkoslovaške kinematografije s tujino. Pri tem omenja tudi film *Počast* iz galaksije Arkan, ki ga je režiral Dušan Vukotić in so ga posneli v češkoslova-

ško-jugoslovanski koprodukciji. Nadja Mislivcova je prispevala zapis o brnskem konservatoriju, Miloslava Kodonjova pa piše o rodbini Korkoš, ki je dala vrsto uveljavljenih likovnih umetnikov.

*

V deseti številki praškega Literár-nega měsíčníka Štěpánka Čápová piše o boju za moralnopolitično enotnost prebivalstva: *Aktualna vprašanja ideološkega dela po XVI. kongresu KPČ*. V njem polemizira z nekaterimi zahodnimi mnenji o ugašanju komunističnih idealov. Z naslovom *Svet na Češkem* je objavljenih devet pesmi različnih avtorjev. Naslov je vzet po eni od njih, ki jo je napisal glavni urednik časopisa

Oldřich Rafaj. Z naslovom *Cvet v plamenih* skuša 13 prispevkov različnih avtorjev dati podobo kongresa slovaških pisateljev v okraju Jablonec nad Niso sredi maja 1982.

*

Osrednja tema stuttgartskega časopisa Zeitschrift für Kulturaustausch je tristoletnica izseljevanja v Ameriko; pospremljena je z bogatim slikovnim gradivom. O tem pišejo Günter Moltmann, Ingrid Schöberl in Hartmut Bickelmann. O »majhnih Nemčijah« v Združenih državah Amerike piše Agnes Bretting, prav tako pa tudi o vprašanjih amerikanizacije: *Med staro in novo domovino*.

A. A.

ODMEVI NA ...

Omejenost neizvirne kritike

(Kratek metodološki komentar k članku F. Vurnika »Meje izvirne dramatike«, *Sodobnost* 1983, št. 1, str. 84—88)

Ker avtorji navadno niso najboljši in najbolj zanesljivi branilci svojih del, se s pričujočim spisom *ne bom* poskusil v apologiji dramskega teksta, ki ga obravnava Vurnikova kritika, namreč *Joba*. Kritika in Vurnik z njo naj reče, kar ji je drago, da je slab, neustrezen, slabo uprizorjen ... vse to je treba dopustiti in pretrpeti, pa naj bo to početje še tako neprijetno ali celo neobgljeno.

Toda posamezne ugotovitve oz. trditve v Vurnikovem pisanju so takšne, da zahtevajo pojasnilo, ki bo zunaj kritičskih dilem o dobri ali slabi kvaliteti, zunaj osebne prizadetosti in zunaj vprašanj o estetski privrženosti na to ali ono plat. Kajti te ugotovitve in trditve so zunaj kritike same. Gotovo je v tem, da Vurnika prav jaz opozarjam na te reči, nekaj čudnega; toda ta svet je poln žalostnih dejstev, med katere spada tudi to, da moram Vurnika učiti logike in temeljev umetniškega dela. O tem nekaj vem in skušal bom biti kar najbolj nepristranski.

Vurnik piše takole: »V zvezi z Ruplovim Jobom bi lahko razmišljali še v tej smeri: v Gorazdu si je izbral človeka — žrtev, ki je preživel, ki pa je čist in še očiščen; glede na zgodovinsko dejstvo, da je bila po nekaj manj kot treh desetletjih umaknjena obtožnica, bi bilo z današnjega zornega kota nemara aktualneje videti kot centralne osebe drame akterje, ki so iz Gorazdov delali žrtve in se s tem obremenili s težko človeško in zgodovinsko krivdo. Vsekakor tema, ki vabi zrelejšega in moralno občutljivejšega avtorja«.